

SZÓVAL,

SZENT ISTVÁN NAPJÁRA

Soha nem tört föl mélyebbről, soha nem volt aktuálisabb az örökös könyörgés: "Oh, hol vagy magyarok tündöklő csillaga, hol vagy István király, Téged magyar kíván, gyászos öltözetben Te elötted sírván..." — Így énekelt a magyar, sokszor könnyező szemekkel, kilenc évszázadon keresztül, augusztus 20-án, Szent István király napján. Ezen a napon ma otthon a szocialista alkotmányt ünneplik (hivatalosan), amelyet megszálló idegen katonák és csatlósai (akkor is csak egy maroknyi kisebbség) kényszerített egy összeomlott és függetlenségét elvesztett országra.

Nekünk, akik itt élünk, kényszerből vagy szabadon választott emigrációban, van egy nagy előnyünk: tudunk hazánkra gondolni nem csak a mindennap perspektívájában, nem úgy ahogy 1956-ban, 48-ban, 45-ben, vagy ahogy 1920-ban és még 1918 előtt ismertük, hanem ahogy az ősi krónikák, és ahogy a porosodó és ma már Magyarországon újra ki nem adott klasszikus munkák leírják. Ez az örök ország, amely kilenc évszázadon keresztül Európában értelmet jelentett és egy egyedülálló hivatást képviselt. Ez az előnyünk. De van egy nagy veszély — főleg ha magyaroknak is meg akarunk maradni: az otthoni tájak lassan elhomályosulnak, álmokká, délibábokká változnak, elvesztjük a kapcsolatot a valósággal és még a hazajárók is csak részlet-képekkel térnek vissza a választott hazába. És mindenki itt akar maradni. Viszont még azok is, akik magyarnak vallják magukat — és nem világpolgároknak — szellemileg sokszor légtüres térben passzivitásban élnek, álomvilágban, amelyet a fogyó történelmi ismeret és a fájó de üresedő nosztalgiák teremtenek. Egyéni nézet, pesszimista nézet — mondhatja valaki. De Szent István napján mindenki nézzen önmagába és valljon legalább önmagának.

És mit mondunk az otthoniakról? Élik-e, élhetik-e űk azt az életet és értelmet, amelyet Szent István hagyománya szerint, a magyarság jelentett Európában? Gyakorolhatják-e a hivatást, amelyet az első magyar szent király hagyományozott népének? Csak nép-e újra az otthon élő 11 millió magyar, vagy még mindig nemzet, amely a néptől abban különbözik, hogy kollektív léte értelmének öntudatában van, hogy különbözöbnek tudja magát a többitől és saját különleges értékeit és hagyományait szabadon élheti? A honfoglalók ismerve kalandozó népük kiírthatatlan nyugati nosztalgiáját, ide vezették űket az Uraltól és a Volgától a Kárpátoktól védett alföldi tájakra — nem egészen nyugatra, hanem a népek országútjára — ahol kilenc évszázad történelmi viszontagságai megtizedelték. Elmenekültünk keletről, de a kelet utánunk jött, és újra az osztyákok, vogulok és cseremiszek között kell élnünk, és a sors, amit nekünk szánnak az, hogy felolvadjunk egy színtelen és szellemileg nivellált proletár nemzetközi nép közösségben.

A sír, hol nemzet süllyed el — az örök kísértet amely üldözi nemzeti történelmünket. E pillanatban — amely főlé csak a remény néz — minden arra mutat, hogy arra vagyunk ítélve, hogy Nyugaton egyénenként és családként, és Keleten — számukra mindig Nyugat marad — mint történelmi nemzet felolvadjunk, ismeretlenül, a népekbe, amelyek a sírt érzéketlenül körülveszik.

Marad azonban a hit és a remény, hogy egy új történelmi firmamentumon felragyog újra a magyarok tündöklő csillaga: addig is élünk az utat keresve, amit a Szent Jobb mutat, szóval, könyörgéssel, szabad órák feláldozásával is ha másképp nem, suttogva: Hol vagy István király, Téged magyar kíván, gyászos öltözetben Te elötted sírván...

Dr. Boér Miklós

GONDOLAT

Levél Petőfi Sándorhoz

Flórián Tibor

Ő, Petőfi, a számlizetēs nyelvēn, a szabad nyugatról sokkal nehezebb szólni Hozzád, mint Kiskőrösről, Erdélyből, vagy Budapest-ről. Ha külsőbbem elbtt fölemelem egy görögnyűt a földnek, a vágyam olyannak mutatja, mint a hazai földet. Ha egy hegyen állok a Mátrát érzem lábaim alatt. Ha a Hudson, vagy a Szt. Lőrinc folyón emelem magasra evezőmet és hosszú, erőteljes csapasókkal haladok előre, erőt ad izmainnak a hit, hogy Esztergom már közel. Ha anyanyelvemen szóltok hozzám, azt hiszem — s milyen jó hinni — hogy otthon vagyok.

A fákhoz, a földhöz szólhatok, bárhol, mert azok mindig velem vannak, a madarak is a világ minden sarkába követnek. De, Te, a leghazaibb költőnk vagy, Petőfi. Téged nem lehet kiemelni a honi talajból. Te csak üzensz nekem, nekünk és a világnak, de nem jössz, nem jöhetsz velünk, bolyongani hontalanul, nyugat, vagy kelet országaiban.

Számptalan nyelvre fordítottak és millió lélekhez szóltál anyanyelvén, mert te vagy az a költőnk, akinek vers-üzeneteit a legtöbb nyelvre fordították. Mégis, ha szobrot állítanak Neked, valahol, a világ bármelyik pontján, a Te köbmeredt testednek is idegen lesz az a hely, mert mindenlppen haza vágysz.

Az Alföld porát is szebbnek látod, mint New York tengerbe nyúló sziklatalpát, melyre a modern Babel tornyát építették. Te a Tiszát mondd a legszebb és leghatalmasabb folyónak, akkor is, ha mások az Amazont, vagy a Mississippit dicsérik elbtted.

De, vajon, ha nem a földön, hanem a hovágy fájalmától tisztára mosott szívünkben emelünk szobrot, elfogadod-e érdemeid szerinti helynek? Elfogadod-e és velünk maradsz-e szívünk megtisztult rejtekében?

Ő, Petőfi, nem volt még nemzet, melynek leszakadt részei ennyire fájtak volna. Nem volt még olyan hontalanja a világnak, akinek nagyobb szüksége lett volna Rád, mint

nekünk. Maradj velünk láthatatlanul. Szívódj fel, Feléd táruő szívünkbe. Szívódj fel bátorsággal izmainkba, hűségeddel emeld föl a hűtlenségbe hanyatlókat. A te nyelved legyen — évtizedek múlva is — nyelvünkben a szó. Ostoroként pattogó mondatokkal taníts meg ostorozni a közbűbbséket és az alvókat. Űgy szőljunk Veled és Átalad, hogy a világ, aki lefordított Téged, egyszerre megértsen minket is. Egyszerre megértse azt is, hogy nem elég olvasni, nem elég beszélni és szavalni, nem elég tapsolni, dicsérni és szeretni, nem elég hinni sem. A szabadságért, egy leigázott nép föl-emeléséért, végre, cselekedni kell!

Ő, Petőfi, ki annyi nép nyelvén szóaltál meg, szólalj meg még egyszer általunk. Űgy szólalj, hogy neplünket tenyerébe emelje a világ és hűbseinkért, vértanúinkért, megkínzottainkért azzal az igazi szabadsággal ajándékozzon meg, amiről Te álmodtal, Petőfi Sándor!

New Milford - Erdőszállás

BÁLI HÍRADÓ

Kedves Honfitársunk!

Örömmel értesítjük, hogy a Segélyegylet 25-ik jubileumi Szeretbálját ez év augusztus 29.-én szombaton este rendezük meg a Club Transatlántico nagytermében.

Kérjük, hogy már most jegyezze el ezt a dátumot. Kérjük továbbá, hogy ha ismerősei, barátai között van olyan, akinek első bálós lánya van, az keressen fel bennünket, hogy a debutálók bemutatásához szükséges részleteket megbeszélhessük.

Külön szeretettel kérjük mindazokat a hölgyeket, akik az elműt 24 évben a Szeretbálon debutáltak, hogy a Jubileumi Bálon feltétlenül jelenjenek meg. Ezt az alkalmat szeretnénk ugyanis felhasználni arra, hogy a Segélyegylet és barátai űket űnnepélyes formában űdvözölhessék.

ű Szeretnénk, ha a legrégibb magyar egyesület jubileumi bálja még a szokottnál is szebb és emlékezetesebb lenne.

AZ IGAZGATÓSÁG

Brazíliai Magyar Segélyegylet
Assoc. Beneficiente "30 de Setembro"
Av. São João, 1588 - 2^a sbl. s/4

TEL: 220-1858

magyar kisebbséget belevonni, mint egyenrangú társakat az új állam felépítésébe, csak visszaélt jogaiival, melyek a békeszerződésben világosan meg voltak állapítva. Állandó megfélemlítés alatt tartotta őket, csak azért, mert magyarok voltak! A színmagyar városokban és falvakban elrendelték a magyar földbirtokok szétosztását és ezt "földreformnak" nevezték. A volt magyar földekre cseheket, de főleg szlovákokat telepítették. Ezáltal felhígították a magyar vidékeket s megindították egy elszlávosítási folyamatot.

Az 1938 november 2-án bekövetkezett "Első bécsi döntés" megtörte Trianon béklyóit. Így 830.000 magyar, 12.100 km² területtel visszakerült az Anyaországához. Ujjongó örömmel fogadta a bevonuló magyar csapatokat, élükön Horthy Miklós kormányzóval. (E sorok írója nem volt ily' szerencsés, az újonnan kijelölt határtól 19 km-re volt családjának otthona — a cseh oldalon maradva!)

A Trianonban létesített Csehszlovákia egy mondvascinált ország volt. Belpolitikailag igen nagy gondjai voltak a nemzetiségekkel, amit nem is tudott megoldani. 1939-ben az ország szétesett. Ekkor következett be a második világháború. Befejezése, melyet mindannyian ismerünk, újra megalkototta Csehszlovákiát.

Felvidéki magyar véreink megint egy elnyomó hatalomnak lettek kiszolgáltatva. Ezt a "második Trianont" 1947 február 10-én írták (íratták) alá a már orosz megszállás alatt működő magyar kormánnyal.

A pánszlávizmust a kommunizmus mögé rejtve, Moszkva ügyesen leplezi expanziós és világuralmi törekvéseit, amit Kelet-Európában már el is ért. Betört a Kárpátok gyűrűjén és félelmetes hatalmával, terrorjával hajtja rabigája alá a népeket.

1920 június 4-e nem csak a magyar nép, hanem az egész nyugati civilizáció nagy gyásza. Padányi Viktor így ír erről: "Az akkori győztesek nem hallották a frissen elindult világnézeti örök felvonuló fegyvercsőmpölésében, annak a fenyegető faji törekvésnek a szaggatottan pergő harcidióbját, amely az újabb nagy tragédia politikai hátterét adta, s amelynek tendenciáiban most ismét a kelet és a nyugat közötti örök antagonizmus, ősrégi problémája ismétlődik meg. Kihaszználva a nyugat határörző erőinek teljes széttiprását, amit egy szerencsétlen politikai szenvedély válságában maga a nyugat követett el, a szláv kelet most döntő útközetre sorakozik a nem-szláv nyugat ellen".

Ezért ad 1945-ben Moszkva szabad kezét Csehszlovákiának, hogy az államában lévő nem-szláv nemzetiségeket kiírta. Nagyon tehetséges eszköze volt a cseh államvezetés Moszkva céjlainak.

Ha az első világháború utáni trianoni békediktátum megfosztotta a magyarság egy nagyrészét hazájától (kerekén öt millió magyart!) és kisebbségi sorsra vetette, a második világháború "békéje" megfosztotta a kisebbségi magyarságot minden emberi jogától és kivert kutyává tette saját portáján, akibe bárki is belerughatott...

És ezt nagy kéjjel meg is tették. Ez az azzal kezdődött, hogy Dr. Eduard Benes, csehszlovák államelnök 1945 április 5-én, a szovjet haderő árnyékában kihirdeti Kassán az új csehszlovák alkotmányt. Ez a kassai kormányprogram betiltja a magyar sajtót, a magyar iskolákat, a magyar beszédet és végül MEGFOSZTJA A MAGYAR NÉPET ÁLLAMPOLGÁRSÁGÁTÓL! Elkobozza a magyarok vagyont, megtiltja akár szellemi akár testi munka vállalását és kártérítés nélkül bocsájtja el a magyar közhivatalnokokat, tanárokat. A 800.000 Szlovákiában élő magyarnak felfüggeszti minden alapvető emberi jogát. Ha valaki magyarul beszél, feljelenthető a rendőrségen és meg lesz büntetve! Úgyszintén ilyen elbírálás alá kerül a magánúton való tanulás, vagy ha valaki mégis munkát vállal. Megszűntetik a nyugdíjak kifizetését és a hadiözvegyek, hadiárvaik semmiféle segélyt nem kapnak...

A csehszlovák diszkriminálási politika abban folytatódik, hogy kollektív felelősségre vonják a magyar etnikumot Csehszlovákia 1938-ban történt széteséséért és fasiszta népcsoportnak nyilvánítják. A magyarok tízezreit hurcolják kényszermunkára és

börtönöznek be "hazaárulás" és a "fasizmus-sal való együttműködés" vádjával. Továbbá elkezdődik a magyarok kényszerkitelepítése a Szudéta vidékekre (ahonnét viszont elűztek három és fél millió németet...). 1946 februárjában egy lakosságcsere-egyezményt írtak alá, mely alapján annyi magyar lakost telepíthetnek ki önkényesen Csehszlovákiából, ahány Magyarországon él szlovák nemzetiségű egyén önként jelentkezik a "repatriálásra" (Csehszlovákiába való hazatelepítésre). A 170.000 Magyarországon élő szlovák kisebbségből mindössze 45.000 volt hajlandó repatriálni. Viszont a csehek 70.000 magyar nemzetiségű lakost telepítettek át Magyarországra.

Megindítottak egy "reszlovakizáló" eljárást (1946 júniusában). Ennek célja az volt, hogy a "szlovák származású" magyaroknak megnyitni a visszatérési lehetőséget a szlovák nép kebelébe. Aki ezt megteszi, visszanyeri állampolgárságát.

A szlovenszkői magyarság megpróbáltatásairól és jogfosztottságáról a második világháború utáni időkben JANICS KÁLMÁN szlovákiai magyar író, Szlovákiában írt egy könyvet "A hontalanság évei" címmel, Illyés Gyula előszavával. A szerző, Janics Kálmán, nyugalmazott orvos, szülőfalujában Vágkirályfán él, de mióta könyve megjelent nyugaton 1979-ben, állandó üldözésnek van kitéve.

A magyarok helyzete 1949 után kissé enyhült. Visszakapták állampolgárságukat és hivatalosan is elkezdtek a magyarokat bevonní az állam és a párt "építésébe". De ez most már csak eső után köpönyeg, mert a szlovák csőcseléktől agyonvert magyarokat, megkínzottakat, deportáltakat, kiűzötteket nem lehet szép szavakkal visszavarázsolni. Mindenesetre ez a megmaradottak részére az életfeltételek megkönnyítését jelentette.

Hogyan élték át ezt az első négy évet (1945-49) a felvidéki magyarok? Csakis a szívós élni-akarás, az ősi röghöz való szeretet és hűség, az ősszetartás és egy humánusabb jövőbe vetett remény adhatta az erőt hozzá. A "prágai tavasz" (1968) utáni idők és a rákövetkező szlovák önkormányzat kivívása, újból megnehezítette a magyar kisebbség életét a Cseh-Szlovák államtestben.

De el kell jönni az időnek, amikor a hatalmonlévő népnek is eszébe jut baráti kezdet nyújtani a vele ott együtt élő magyaroknak és nem csak megsemmisítésükre fog tőrekedni. Egy évezreden keresztül éltek együtt jóban-rosszban, hátha sikerül újra békében, egymást elismerve, együttélniük.

Csak a gyökér kitartson!

Alföldi Géza

(A Fa névtelen gyökereinek ajánlom.)

Kint a szőlőnkben, emlékszem rája,
deszkakunyhónk elbtt állott
Bregapám diőfája.

Ha vihar támadt, — szőlőkötözéskor, —
dörgött az ég, csattant a villám,
fűstbtt az úton a felpaskolt por,
ahogy végigverte a dörgő esboston,
bebújtunk a kunyhóba. Onnan néztem,
miként robognak a felhők az égen.

Nagyapám a fát leste.
Vajjon, elbír-e a széllel?
Recsegett, ropogott Breg teste,
a szél a galyakat csomósan tépte,
hullott a zöld diő, áldott termése,
mozgott a föld is, ahogy a vihar rázta:
de győzte a vihart Bregapám konok,
törzsekopott diőfája.

Csak a gyökér kitartson!...

Még ma is hallom,
mogyogott nagyapám, —
S nem lesz baj gyerek!
Diő lehullhat,
új tavasszal terem az ág újat,
ág is nő a letépett helyére,
de ha a gyökér nem bírná tovább,
a diőfának, kisunokám, vége!

Most is vihar, szél tépi, rázza,
de állja a vihart Árpád vezér
ezeréves, Breg diőfája.
Kárpátoktól az Adriáig nyúlnak a gyökerek,
tapadnak a földre, hogy termés legyen
az örök magyar szőlőhegyen,
hogy élni tudjon: diő, levél, ág...
... Adj, Uram elég erőt a harcos diőfának!

Lehull ezer diő, millió lesz holnap,
letörhet száz ág, ezer nő helyére,
s ha csupán a csonka törzs marad,
ha új tavasz zsendül, kifakad!
Uram, csak Te lássad,
hogy ezen a véres, klzdelmes harcon,
a gyökér kitartson!

A gyökér: kitartson!

MŰVÉSZET

Költő – "a fájdalmak földjéről"

Reisch György

Az alábbiakban egy különös költőről szeretnék írni. Egy hol volt, hol nem volt fiúról, aki nagyon messziről érkezett a magyar lírába: "...nyáréjszakák csöndje, fájdalmak földjéről/ indultam álmok országhatárain túlra/... messze jöttem tőletek/,... aki még ma is Magyarországon él, aki még ma is az ifjúsághoz tartozik; de akit már életében is eltemetni vágnak...

Ez az egyik oka, hogy róla szólok most. Hiszen akiknek ma otthon túl sok nyomdapapír jut, akiket "futtatnak", s akiket lépten-nyomon olvashatunk, azokkal nekünk nem kell túl sokat foglalkoznunk. Nem azért, mert "gyanúsak", hanem, mert nekik sok hely jut ott. Mi akkor végzünk szolgálatot, ha a "mostoha-gyerekekről" írunk, az otthon-elfelejtettekről, no meg az emigráció költészetéről, és prózájáról. Reájuk nem jut annyi kötet, nekik nincs akkora hírverés, holott ők is magyar sors-vállalók, a magyar szó szülői.

Volt egy üstökösként föltűnt tehetsége a magyar lírának tízegyházy év előtt, – aki nem volt még 18 éves, de már majd' félszáz-ezer példányát kapkodták szét két kiadást megért első kötetének: B a r i Károly. Nem úttalan utakon tévedt be költészetünk csillagmezejébe. Mesterei Nagy László és Domonkos Mátyás voltak. Volt a folt. Nagy László azóta a harangok égbehaló hangjának hívására elköltözött; míg az utóbbi pártoló Bari számára halt meg, vagy a költő az ő számára.... (nem lehet tudni).

Pár adat Bari életrajzából: 1952-ben született Bükkaranyoson. Első verseit a Napjaink és az Alföld irodalmi folyóiratok közölték. Alig 17 éves, mikor megjelenik első kötetének első kiadása: Holtak arca fölé (70). /Egy év múlva a második, 20.300 (!) példányban./ 1974: második kötete, Elfelejtett tűzek címen; szintén jelentős mennyiségben, (újra gyorsan szétkapkodták). Gimnáziumi tanulmányait Miskolcon végezte. Utána fölvetették a Színház- és Filmművészeti Főiskolára, rendezői szakra. Majd el is távolították. Benne volt az 1973-as Március 15-i tüntetésben. Bevitték, (a rendőri "ápolás" után kórházra szorult). Felgyógyult. A "változatos-ságot" biztosította a katonai behívó. A lelki és fizikai megpróbáltatásokat nem bírta

a törékeny alkatú költő, s nem akarta elképzelni a háborút sem, meg a gyilkossá-válást sem. Így ír egyik versében az öldölő világ-égésről, melyet a pársonyszékekben űlő fő-gyilkosok eszelnek ki, és az ártatlan embermilliók adják értük életüket:..."*csizmák szőgei fűródtak a koponyák márványfalába, / sirt a mātka, mert a menyasszonyi fātylat/ elfűjta a szél;...nem akartak koporsó-harcokcsiba űlni, / föld alá robogni, húsuk fosz-ladēkaival/ tenyerűkből etetni a fērgeket, / hadifoglyok megfagyott lábait/ lopták el a drótkritések*"...Mivel nem vállalhatták, hogy örültségeket tegyen (elsősorban magában) – leszerelték. Fölvették a debreceni egyetemre, ahol "Acting Community" néven egy diákokból álló csoportot hoztak össze. Antológákat terveztek, filmet, rajzfilmet, szindarabok bemutatását. 1977 októberében bemutatták Peter Handke "Kaspar" drámáját. Rendezője: Bari Károly. Eredménye: botránnyosan nagy visszhang. A hivatalos kritika ellene, a diákság és a nézők – mellette. Pilinszky tervezett egyfelvonásosaira már nem került sor... Ismét mennie kellett. – És azóta csönd. Harmadik kötetét tervezte, a "Száműzetés"-t és egy mesekönyvet Gonoc bohóc címen, s így írt állapotáról: "Növekszem belső magamhoz, lassan."

Bari Károly nem csak jelenése volt a hetvenes évek lírájának, de jelenségé is lett. Annak ellenére, hogy ma már része költészetünknek, iskolapéldájává lett azoknak, akikben a jószemű tehetségkutatók és mesterek a tehetséget megéreztek, de akiket a politikum szeszélyes hullámai elnyelnek, bármily' talentumosok is.

Bari Petőfi alkatú költő. Más korban, más stílussal, mégis reá emlékeztet. Berobbanásakkori ifjú kora. Indulatai, szeme, termete. Közönségsikere, (melyet nem egy kritikusa a cigányságból eredő "exotikus" voltának tulajdonít). Ő ugyanis a cigányságból jött. Igyekeznek is csak ennek beállítani – manapság. Ki róná azonban meg a kiskőrösi lutheránus papot, vagy magát Petőfit, hogy annakidején Petrovicsként írták be a keresztelési könyvbe, mert tót származású volt? Vagy ki tudná mind azokat összeszámolni történelmünk folyamán, akik lengyel, német, vagy más származással, -vérrel, -névvel éltek-haltak a magyarság szent ügyéért.) – Bari cigány. Vállalja. De túlmege ezen: ő is magára veszi a magyarság sorsát, az ország sorsát! – Lehet, hogy az elképzelések szerint Bari "csak" cigányköltőnek kellett volna? Amíg a sátorozó, szekeres világról, putrik-ról, édesanyja szenvedéseiről dalolt, a csilagos égről, meg kreol-ősei mulatozásairól írt, addig "érdékes" volt. Ahogy magyarrá kezdett érni, rögtön elvesztette a kegy-hegyeket. – Amikor a magyar

szavak Botond-buzogányként zúdulnak ki szívéből, akkor nem lehet többé költő, akkor jön a "deleatio in memori" régi, bevált módszere.

Pedig Bariról érezni már az induláskor, hogy több, mint aki kalicka-életet tudna élni. Szereti a szabadságot — követeli! Kicsit vad és vadóc, de bírja-e fecske a bezártságot? Küldetése van. És ez a tudatalattiból szakad föl nála. Nem csupán hőzöngés a 17-éves "még-majdnem-gyerek", de "már-is-túl-felnőtt" választott mottója első kötete elé: "Az leszek aki őt, vagy akit őnek?" (P. Eluard)

Sorsvállalása messze túlmegegy a cigányiség sorsán. Bari a magyar nyelv fölcsívó varázsereje avatja költővé, és emeli szépségeinek, szenvedéseinek szentesítő csúcsaira. Már az induláskor így vívódik: "Kínom indított útnak, / napégette mezőkön, / a völgyek hideg mélységein át, / hogy fölmerhessem magam, / hogy csillagot fakasszak vérből, veritékből, / kirabolt tizenhat évemről letépjem / káromkodó anyám átkát. // Pokoltüzes vérem kitégett ingei / idegen emberré öltöztettek, múltam szákrásásán áttetszik a ház, / ahonnan megátalkodott hitem magányba kergetett, / világgá űzött címeres szegénységből, / sárkányként száguldjak a héthatarban. //—Es így is teszi. Mérföldjáró csizmába bújít és azzal lépett. Átlépve a "híagyú demagógokon", ellenségeken, átkozódó, mocskolódo gáncsolókon; persze nem egyszer jó embereken is, s komoly lehetőségeken. Nem egyszer zúrt okozott, de nem könnyű ilyen léptekkel indulni—16 évesen. Én nem azt elemzem, hogy a mérföldjáró-csizmában egy gonosz óriás, vagy egy komisz Hűvelyk Matyi van-e. Akik olvassák verseit, meséit, azok érzik, ki ő. Tény: berobbant a magyar irodalomba, és fölvette nemzete, hazája sorskérdéseit, és jövőjét a magáénak érzi: "...visszamennék, visszavágyom/ emlékeim köze, hisz oly szépek, / nem tehetem, közt a jövőm, / (Hegedők vijjogásából). És, mint élete mutatja-bizonyítja, ő a jövő kötelekét nem rendszerek kiszolgálásában látja, hanem a szabadság és az emberi élet ügyének. Bari a maga szabadság-tudatával tarisznyájában, átvonult a magyar irodalom vándorútjára.

Nem vállalt könnyűt. Hiszen a '70-es évek költészetének már nem csak a nagy nyelvekre volt szüksége, melyek a vérbetipró nagy talpakat is hófehérre lefetyelték, hanem igaz szavakra, melyekből az olvasó is érthetett, és a jobb lelkületű funkcionáriusok és vezetők is tanulhattak; még akkor is, ha esetleg fájt hallani. /Bizonyára érezték ezt a jelligesebb "írastudók"; hisz' kezdtek megjelenni a "kétnapos"-könyvek, azaz amelyeket másnap már visszavontak ugyan, de két napig mégis lehetett kapni és kapkodni, (legalább fejlesztették a könyvszerelmesek vásárlási re-

akció-gyorsaságát) pl. Latinovics Zoltán: Kódszurkáló;— László Gyula: Kettős honfoglalás;— Illyés Gyula: Szellem és erőszak..

Bari gyermekfejjel, öntudatlanul is fölzárkózik azok mögé, akira föltekint, akiket tisztel és becsül: Pilinszky János, Weöres Sándor, Illyés Gyula, a néhai Kormos István, s még páran, akik túllépnek a hízelgés: mai kocsmáján "az értelemig és tovább"; szabad ésszel nem adva ocsmány módon a szolgáló ostobát. Sőt, túllépnek az esztétikumon és eljutnak legalább az etikumig, vagy tovább. Már nem csak szépeket írnak, de igazat.

— 14 évesen, (még biztosan tudattalanul,) a búkkaranyosi csendben így ír a költő-sülvölvény: "...Vitéz csudafiúszarvas/ villámoktól lopott karddal/ csatázik az ősköd-várba/ ördög lóval, vad sárkánnyal/ (Mese) És neki kijut alaposan a marakodásokból és harcból. Holott nem is forradalmár költő. Nem vért akar látni, hanem szabadságot érezni. Nem gyilkos indulatok vezetnek, hanem az a belső félelem, hogy alig van kin tájékozódni. Van egy ifjúság, egy nemzet, de nincs vezére, aki igazán lelket önthetne bele.

Nem tesz új fölfedezéseket, nem filozófál. Verset ír. Szenvédélyes életet él a műszárral, és miközben elfogadja a megpróbáltatásokat, (néha már szinte aszketikusán), s nem vesz tudomást a csábító "lehetőségek" -ről, verseiben olvadó aranyként folyik szét az ima a szabadság után, s szeretete a haza iránt: "Ráncokkal szíjazta arcunkat/ e földhöz az idő;... nem jön tavasz nem jön tél sem, hogy eloldozzon, / szívünket éjszakánként csillag-ekékkel szántja körbe/ a sötétség, idesszülettünk virágyökerek étkéül; / ez hát a hazánk... nem rejtőzhetünk... (Hazánk)

Bari biztosan eladhatná magát, s kapna magáért több tál lencsét. Nem teszi. Dicsőség ez? Nem állítanám. Természetes. Példakép? Lehet. Szimbólum? Igen. Az inkább-hallgatás szimbóluma!

Kvarcos-harcos egyéniségével megsértette az őt bővölöket. Ezért lekopték és benyárlatták, így téve igazgyönggyé; mert a puhatestűek átoknyála gyönggyé szerelmesedik a kemény kristályokon...

Reméljük, e "csönd-terápia"-ból való kibontakozás majd hétszerte szebb lesz, mint az eddigi élete. Reméljük, a jövőben is lesz ereje és hite újra megajándékozni olvasóit meseivel, verseivel, az alábbiakhoz hasonló szép sorokkal:

... "megszületett Jézus, / világunk megváltója, ajka vérpíros oltárai / mögött fogak gyertyái lobognak, keresztre kiszemelt / teste fölött a hideg szögesdrótjait / pengeti az idő, jaj anyám, édesanyám, / pásztorok közt királyasszony, ne hagyja fázni Jézust;... énekeljél Jézusnak / hiszen tudod: bűneink szögeivel / útjait már telesszörtük."

Búcsúznak...

Szomorú szívvel tudatjuk, hogy Fekete Ferenc, a magyar filmművészet jelentős szakembere július 24-én – 67 éves korában – eltávozott közülünk.

Gyászolják: testvére, barátai, munkatársai, s a filmvilág.

FEKETE FERENC (1914 – 1981)

Operatőr. 1933-ban került a filmszakmába. Két évig, mint laboráns dolgozott, majd híradók és dokumentáris alkotások operatőre lett. Porcelán címl rövidfilmjéért Velencében díjjal tüntették ki. Egyik legemlékezetesebb munkája: S z t s István erdélyi havasokban játszódó EMBEREK A HAVASON címl filmjének festői képei. Tehetsége a negyvenes években bontakozott ki. A háború után Olaszországba ment, majd Brazíliában telepedett le. São Paulóban Iseey Rezsővel 'Cinebrar' néven filmvállalatot alapított, s jelentős nevet vívott ki magának. Itt készíttette többek között a "Lei do Sertão", "Menção da Donna Stella" címl filmeket.

Alkotásai közül csak párat: Magyar táncok és népszokások (1939) – Porcelán, (40) – Megjött a posta, – Üzenet a Volga parttól (42) – Egér a palotában (Hegyi Barnabással) – Isten rabjai (1942) – Agról szakadt úrilány – És a vakok látnak (1943) – Orient Express (Iseey Rezsővel, 1943) – Ördöglovas (Hegyi Barnával) – Menekülő ember (Eiben Istvánnal) – Örök melódiák (Berendik Istvánnal, 1947) – Fél szemű Simão (Cavalcanteval, 1952).

/Új filmlexikon – Bp. 1971./

Fekete Ferenc mindig büszkén hirdette magyarságát, amelynek követe volt a nagyvilágban, sok barátot szerezve népünknek.

A kiváló operatőrt Dom Luciano Mendes püspök, a CNBB titkára, az elhunyt jó barátja temette.

A sírnál Reisch György ev. lelkeszt méltatta Fekete Ferenc emlékét:

... "Ez az utolsó "nagy játék" nekünk bánatot és szomorúságot okozott!... nem tetszik a szereposztás... Nagyon jól emlékszem, mikor több, mint egy évvel ezelőtt fölkerestünk, azt mondtad nekünk: "Csak gyertek mindig el, máskor is, ha van időtök." - Eljöttünk most is!... Sok mindent kaptunk Tőled; de főképp' emberséget — és hitet is. A művészet szeretetét, az igazság vágyát. Az emleri jóság szükségét és Isten nagyságának tiszteletét fenyésített bennünk. Soha, senkit nem szidtál! Nem tanítottál gyűlöletre. Mestereidet rajongásig dicsérted... Mégis csak adtál gyöngyöt és varázst, egész életre szóló látás-oktatást.

Legyen áldott az emléked és a mi emlékező képességünk! Búcsúznak: SZL. - RUY.

JEL AZ ÉGEN

Cassiano Ricardo

(Fordította Rónai Pál)

És rejtelmes csillagkereszt nyitotta szét az égen négy kezét
s öt óriási mécs
kigyúladt, mint roppant jövőndülés:

... Erre a földre egy nap négy faj ér majd,
kiket négyféle vér hajt
kődéből távoli utaknak
amerre száraim mutatnak.
És vándorai minden egyes útnak
ide, anol száraim összefutnak,
erre a földre érkeznek meg egykép,
hogy itt válják belőlük egy faj, egy nép.

Erre a földre egy nap négy faj ér,
mikor a végső harc zaja ellit,
mikor a szívek dőne kimerült
és a ruhákon megalvadt a vér,
a testeken nem látni sebnyelet,
a gyűlölet kihalt,
a fájdalom nem lesz csak apró felhő,
mely elszun és seb helyett
piros virágként fakad fel a dal...
És nem lesz többé gyűlölet a földön
és nem lesz többé faj, hogy fajt gyűlöljön.

Mert én vagyok az űt amely sötét még,
de ha egyszer eloszlik a sötétség,
az emberség tündöklő útja lesz,
mert én vagyok a ragyogó kereszt
az egyetemes szeretet szerezte
vérkeresztvezdés csillagkeresztje.

A karjaimat felétek kitárom,
a tágas tér űlén, hogy hívjalak:
Ti mind, akik szenvedtek e világon,
gyertek, van még hely itt elég, nagy itt az ég,
feledtető e nagy tető,
elfértek mind az ég alatt.

Gyertek ti is, ti éheztek,
bőven teremnek a mezők,
itt jut mindenkinek falat!
S ki szomjúságtól eleped,
az mind ihatik eleget,
itt szomjan senki nem marad!

Mert én vagyok az űt, amely sötét még,
de ha egyszer eloszlik a sötétség,
az új ember majd énrajtam halad.

TUDOMÁNY

A JÖVŐ LEMEZZJÁTSZÓJA

Hársi Ernő

Harminc évvel ezelőtt láttuk az első "long play"-t és a tartós, érzékeny hangszedőket (pick-up). Napjainkban ismét egy nagy változás készül ezen a téren — a KOMPAKT-HANGLEMEZ.

Képzeljünk el 1 óra zenét lerögzítve egy 11,5 cm átmérőjű kis lemezre (alig nagyobb, mint a mostani hanglemezek közepére ragasztott cédula), és egy lemezjátszót, amely szintén nem nagyobb, mint egy kis kazettás-magnetofon.

Hogyan lehetséges mind ez? A "digitál" jelrendszer és a LASER optikai tulajdonságai teszik lehetővé.

A kis lemezre, igen közel egymáshoz, pontocskák vannak rögzítve sorban úgy, mint a mostani lemezeknél, spirál-alakú pályán, csak középről kifelé. Minden pont 0,16 micron magasságú (vastagságú). A "digitál-binárius" jelrendszerben a pont egy 1-es jelent, a pont hiánya pedig 0-át. Ennek a két jelnek különböző összetételei egy kódot alakítanak.

A kis pontokat egy LASER hangszedő "olvassa le". A LASER egy hajszálnál is vékonyabb, sűrített fénysugár, amely attól függően, hogy egy pontot kap el vagy egy "üreset", másképp veri vissza a fényt.

A lemez egy átlátszó plasztik anyagból készül. Ennek egy vékony rétegére préselik a pontokat és ezt a felületet bevonják egy fényes alumínium réteggel. Erről verődik vissza a fénysugár. Aztán az egészet befedik egy vastagabb átlátszó plasztik réteggel. Az egész nem több, mint 1,1 mm vastagságú. Csak egyik oldalon van műsor.

A lemez-lemezjátszó rendszer őrés szabályozó. A lemezre nyomott pontok adják meg a jeleket, úgy a sebesség szabályozásnak, mint a pályakövetésnek, meg a fénysugár pontos beállításának.

A lemez információ-tároló képessége olyan nagy, hogy a rendes zene mellett még írásbeli információkat is adhat. Ez azt jelenti, olyan is lehetséges, hogy miközben halljuk a zenét, a lemezjátszó műszerein megjelennek, írva, kommentárok arról a részletről, például a zenészek neve és, hogy milyen hangszereken játszanak abban a pillanatban. Igen előnyös, ez a nyelv-tanfolyam lemezeknél, amelyeknél nem csak halljuk a szavakat, hanem egyúttal leírva is látjuk.

A KOMPAKT-HANGLEMEZNEK rengeteg előnyük van a mostani lemezekkel szemben:

- Nem kopik. Mivel nem létezik mechanikus érintkezés a lemez és a hangszedő között, akárhányszor játszuk le, ugyanaz a minősége.
- Nem túl érzékeny. Mivel a hanginformáció nem a felületen van és a fénysugár csak azt olvassa le, amire be van állítva. Nem zavarja tehát por, karcolás, újlenyomatok, stb.
- Előrangú hang-visszaadás. A hangfrekvenciákat nem korlátozza a mechanikus hangszedő. Nincs rezgés visszahatolás a motortól vagy a hangszóróktól. A sztereo csatornák teljesen külön vannak rögzítve, így valóban két külön hangsáv adja a tökéletes sztereo-hatást.
- Nincsenek mellékzajok. A fénysugár csak azt a felületet olvassa, amire be van állítva. Más por vagy karcolás nem zavarja.
- Autókban is jól használható. Méretei, úgy a lemezjátszónak, mint a lemezeknek megengedik, hogy autókba is beszereljük. Mivel őrnszabályozó, így magától kijavítja a rezgés vagy ütés által történt zavarokat.
- "Programálható". Beállíthatjuk, hogy abban a sorrendben játssza le különböző sávokat, ahogy akarjuk.
- Könnyen tárolható — hordozható. Méretei megengedik, hogy rengeteg lemezt tartunk kis helyen. Még zsebben is hordható.
- Könnyen lehet több, mint két csatornája.

A Kompakt-hanglemezjátszó rákapcsolható akármilyen rendes hangerősítőre és hangszóróra. És ami szintén nem mellőzhető: nem lesz drágább a jelenlegi jöminőségű lemezeknél és lemezjátszónál.

A Kompakt-lemezt a PHILIPS és a SONY fejlesztették ki. Ez a két cég már összeült és megbeszélte hogyan vezetik be a rendszert. 1982 végére tervezik az első piacra kerülő készülékeket. Senki sem fog venni egy ilyen készüléket, ha nincs mit játszson rajta, tehát már készülnek az új lemezek, hogy mire kijönnek a lemezjátszók, a közönség egy elég nagy lemez-választékot találjon.

Az új rendszer természetesen nem fogja egyik napról a másikra felváltani mostani lemezeket. Senki sem fogja kidobni a lemezyűjteményét míg használhatók. A gyárak is úgy képzelik, hogy kb. 10 év fog eltelni, míg eltűnnek a mostani lemezjátszók. Addig mind a két rendszer szépen megél egymás mellett, mint most a lemez meg a magnószalag.

CSERKÉSZET

Az érettségizők kalandja

Lajtaváry Dani

I

Már minden elkészült az utazáshoz. Éppen befejeztem itthon a csomagolást, hátizsákomat már ki is készítettem, hogy másnap reggel kimenjek a Szt. Imre kollégiumba, onnan indult volna ugyanis az autóbusz Campos do Jordão-ba, ahová az egyhetes tanuló-tábort és a nép- és földrajz érettségiket terveztük.

Kokron Edith már bevásárolt a Makro-ban kb. 25 személy számára egy hétre való élelmiszert. Pont ezeken járt délután az eszem, és rajtam kívül még 22 cserkésznek s egy pár érettségi-felügyelőnek, amikor megszólalt a telefon. Kati volt:

— Nem lesz többé tábor, — mondta — az egészet lefűjták. Edith beteg lett, valami "broncopneumonia" szerűséget kapott és az orvos megtiltotta, hogy a camposi mínusz nyolc fokos hidegbe menjen. Azon kívül, Margó is beteg. Szóval lehetetlenné vált a tábor.

Ürdület...

— A tanfolyam ellenben hétfőn kezdődik, Edith lakásán, napi hat óra tanítással... Borzasztó...

— Sőt, még az is lehet, hogy mindnyájan ott alszunk (táborozunk) Edithnél.

Szegény Edith...

II

Hát így történt. Négy nap alatt megtanultuk Magyarország nép- és földrajzát. Az érettségizők nagy része ott is aludt (elnézést, itt egy kis félreértés van, mert tulajdonképpen nem aludt, hanem "magolt"). Ki-ki ahogyan könnyebnek tartotta, úgy jegyezte meg a neveket. Például, volt aki hajnal fél háromkor ilyeneket énekelt, hogy:

"HATVAN EGER-et vettünk MISKOLC-on,
de az a számár SZATMÁRNÉMETI
eltemette őket TEMESVÁRON..."

Vagy akkor:

"Alföldön ZOMBOR-i Tomi szerelmes lett
KALOCSÁ-ba, akinek BAJA volt BUDA-i át-
kelésnél. Tehát elment venni TOKAJ-i
ÚJVIDÉK-en..."

Ez a harmadik éjjelig így ment. Ezután már néha ilyeneket is hallottunk:

— Ahol az észak-keleti nyugat-felvidék üszszetalálkozik a délvidéki Andokkal, ott folyik bele Budapest a máramarosi tengerbe.

Sőt, ilyenek is, hogy:

— A beszkidek a Duklai hágón vándoroltak be Magyarországra.

Volt aki ebbe nem egyezett bele, hiszen — ő szerinte — "a beszkidek nem egy nép, hanem egy folyó..."

III

Na jó... következett a vizsga... sikerült egy párnak rájönni arra, hogy a Dunában nem madarak vannak, hanem halak, sőt, nem is repülnek, hanem csak úsznak.

Írásbeli vizsgánk nyugodtan folyt le (a Dunába) — a főtétel a következő volt:

"Hasonlítsd össze Magyarország földrajzát annak az országnak a földrajzával, ahol élsz".

Itt derült ki, hogy sokan nem ismerik a földrajzát — "annak az országnak ahol él".

Másik két tétel közül lehetett választani:

"A magyar táj érdekességei", vagy "Budapest fejlődése". Sajnos ketten megbuktak a 24 közül.

IV

Következő nap, szombat délelőtt volt a szóbeli vizsga. Ettől féltünk a legjobban. Olyan ideges volt mindenki, hogy a térkép csak úgy reszketett a kezünkben (Magyarországon nem volt földrengés?)

Itt egy másik különleges esemény történt — fele a társaságnak beteg volt. Belázasodtak. Komolyan — nem lámpalázzal volt szó. Szabályszerűen betegekül, lázról és fájdalmakról volt szó. Ez, szerintem annak köszönhető, hogy mindenki elgyengült a tanulástól. Mindig csukott szobában voltunk együtt és valamilyen ragajos grippét adogattunk egymásnak. Az érettségi végéig, mondhatom büszkén, én voltam az egyetlen, aki átélte az eseményeket — betegség nélkül. A szóbeli vizsga után nagy volt a megkönnyebbülés, hiszen mindenki számára sikeresen végződött.

V

Most már négy napja túl estünk a dolgon. Aki megbukott, már megszokta a gondolatot. A betegek már meggyógyultak. Én pedig, — itt fekszem az ágyban, 39 fokos lázzal, és írom ezt a cikket...

Tábori beszámoló

ifj. Országh István

A 40. és a 60. Zrinyi cserkészcsapatok tagjai július 11-től 19-ig Taubatén téli táborba szálltak. Zolcsák István úr szíves jóvoltából Quiririm falu határában lévő földbirtokán állt sátoztáborunk. — Téli táborra készültünk és "nyári" lett belőle; köszönhetjük ezt a gyönyörű időjárásnak.

A Bálint és Geőcze családok jól hangolt vezetése, kitűnő és bőséges ellátás, segítettek a kellemes hangulat kialakulását és megtartását. A brazilok előtt is elismerést arattunk a portyán történt fegyelmezett fellépésünkkel; pedig a fiúk kilenc kilométeres gyalogtúráján a legifjabb zsoldnyakendős cserkész-testvéreink is résztvettek, sőt, helyt is álltak.

Szervezési szempontból három altábor alakult: Kisalföld (kiscserkészek) Bálint Katinka vezetésével; a Duna-Tisza közze (lányok) Geőcze Klári irányítása alatt és a Tiszántúl (fiúk) altábor ifj. Geőcze Zoltán parancsnokkal. A kis cserkészek vidáman és engedelmesen tartották be a napirendeket. A lányok, Nagy Buba és Nagy Ilike űrsvezetők közreműködésével, elméleti és gyakorlati cserkész-próba anyaggal-, papucs-hímzés-sel-, kézi-, és tábori munkák végzésével töltötték napjaikat. A fiú altábor életét a mozgalmasság, férfias próbák jellemezték. Itt űrsvezetők voltak: Nagy Miklós, Jókuthy Gyula, Nagy Mihály és ifj. Országh István. Voltak kalandos, izgalmas feladatok, például drótkötél-pálya építés, s rajta való közlekedés, kalandozások, gyakori riadók, számháborúk, és rohampálya-versenyek.

Az eredményes csapatmunkára, próbákra és versenyekre a vasárnapi ünnepélyes zározászlólevonás lélekemelő meghiittsége tette föl a koronát. Ez után óriási meglepetés érte szüleinket és minket — kedves házigazdánk Zolcsák István magyaros vendégszeretettel látott vendégül mindenkit.

Engem egyénileg külön meghatott, hogy űrsünk névadójának, a "Puma" repülőszázadnak jelvénye tűnt szemembe az étterem falán. Rajta ez a jelmondat állt: "Bátorság a vezérünk, kísérvünk a szerencse". Jó Munkát!

Riói őrségváltás

Hallottuk, hogy Rióban komoly nehézségek adtak feladatot a cserkészcsapatok működéséért aggódóknak és az azt támogatóknak.

Elbeszélgettünk erről Kasznár Mártával, a riói csapatok volt parancsnoka hűgával: A múlt riói tisztikonferencia alatt, Kasznár Erzsébet lemondott a parancsnokságról, többek között idő (de nem lelkesedés-) hiánya okából. Benedek László, a délamerikai kerület parancsnoka, nagy meglepődéssel, hirtelen nem fogadta el a lemondási kérést. Később aztán elismerte, hogy a lemondásnak konkrét és alapos okai vannak, s így elfogadta Kasznár Erzsi határozását. Most a cserkészszülőik kezébe tétetett le a csapat vezetése. A hírek szerint lelkesen és zökkenőmentesen folytatódik a munka.

Testvéri üdvözlöt riói cserkésztestársainknak, és további Jó Munkát!

Piroška

A Churrascaria Piroška

vezetése alatt megnyílt a

MAGYAR ROTISSERIE

Házi készítményű harapnivalók:

KIFLI	MÁJAS- ÉS VÉRESHURKA
TEPERTŐS POGÁCSA	FRISS KOLBÁSZ
RÉTESEK - PALACSINTÁK	ABÁLT SZALONNA
IMPORTÁLT PAPRIKA	FÜSTÖLT KOLBÁSZ
TORMA	MALAC KOCSONYA
MÁK (DARÁLVA IS)	FRISS TEPERTŐ
PAPRIKA KRÉM	HERINGEK
HÁZI LEKVÁROK	HÁZI SAVANYÚSÁGOK

Készletek:

BORJÚPÖRKÖLT	BORJÚSÚLT
TÖLTÖTT KÁPOSZTA	LECSŐSKOLBÁSZ
KACSASÚLT	MALACSÚLT

Komplett vacsorák háznál való megrendezését is vállaljuk.

RENDELÉSEK, FELVILÁGOSÍTÁSOK az alábbi címen és telefonon

Al. Joaquim Eugênio de Lima, 766

Jardim Paulista Tel: 289-3586

REJTVÉNYEK

Gyuricza Gábor

A júliusi "Átfér a macska?" című rejtvényünk megfejtése: A macska kényelmesen átfér az űv alatt, hiszen ennek 1m-es megla-
zítása után, 16 cm hely marad az űv és a földgömb felülete között.

Egy kis gyors egyszerű számítással igazolhatjuk ezt. Amint tudjuk, a kerület hosszát a $2\pi r$ egyenlet segítségével állapíthatjuk meg. Tehát, amikor szorosan volt átkötve az egyenlítő, az űv hossza 40 000 km volt, a kör sugara (rádusza) pedig:

$$r = \frac{40\,000 \text{ km}}{2\pi}$$

Az űv kilazítása után, ennek hossza 40 000 km + 1 méter-re nőtt, így a rádusz is megnőtt:

$$R = \frac{40\,000 \text{ km} + 1 \text{ m}}{2\pi}$$

Így, a két rádusz közötti különbség:

$$R - r = \frac{(40\,000 \text{ km} + 1 \text{ m}) - (40\,000 \text{ km})}{2\pi}$$

$$= \frac{1 \text{ m}}{2\pi}$$

$$= 0,159 \text{ m} = \text{kb. } 16 \text{ cm}$$

Hány évesek a lányok?

Két matematika tanár között a következő beszélgetést hallottam az utcán:

— Szervusz Józsi, ezer éve nem láttalak! Mi jöt mesélsz?

— Szervusz Géza! Képzeld, megnősültem...

— Igen? És mondd, gyerekeid vannak?

— Három szép lányom van.

— És hány évesek?

— Gondolkozz egy kicsit: ha a lányaimnak az életkorát megszorozod egymással, 36-ot ad ki.

— Rendben van, de ez nem elég...

— Ha összeadod a három lány korát, megkapod ezt a számot — és Géza rámutatott egy házszámra.

— Ez sem elég — válaszolta Józsi.

— Nahát... akkor segíték: a legidősebb lányom, a Marcsa, most tanul zongorázni.

— Áh, így könnyű! A lányok kora ..., ..., ..

És igaza volt. Pontosan megmondta, hogy hány éves volt kollegájának három lánya.

Mi is meg tudjuk ezt állapítani?

(Megfejtés a következő számban)

FOGLALKOZÁSOK

Az alábbi nevekkal sokszor találkozunk a közéletben, hiszen eléggé gyakori vezetéknevek — de jelentőségükkel sokan nincsenek tisztában. Párosítsuk össze a baloldali foglalkozásokat a jobboldali leírásokkal és nézzük meg a megfejtéseknél, hogy hányat találtunk el. (Kokron Ilona)

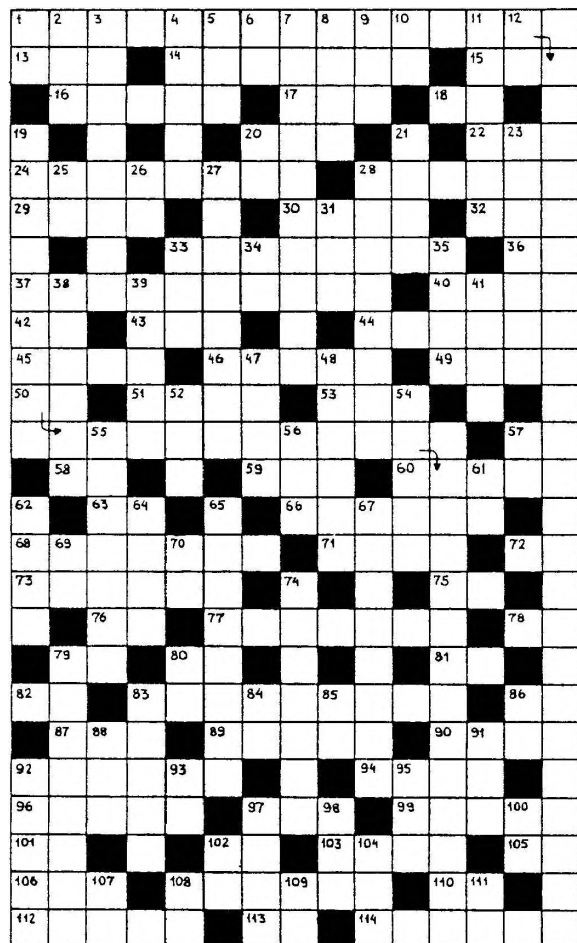
a) TAKÁCS	1. cserépedénykészítő
b) KOVÁCS	2. nagyobb ménesek megőrzése
c) KADÁR	3. bútorkészítő iparos
d) VARGA	4. építőipari munkás, aki a falazást végzi
e) SZABÓ	5. szövéstettel foglalkozó kisiparos
f) MOLNÁR	6. hajtó, fogatos
g) LAKATOS	7. vasmunkás
h) SZŰCS	8. tehenekre vigyázó pásztor
i) MÉSZÁROS	9. cipész
j) ÁCS	10. cselédségre felügyelő alkalmazott
k) FAZEKAS	11. gabona őrlő
l) ASZTALOS	12. főleg tetőzetet készítő famunkás
m) BORBÉLY	13. hordókészítő, bodnár
n) KULCSÁR	14. ruhakészítő
o) KOCSIS	15. zárat készítő kisiparos
p) GULYÁS	16. szarvasmarha-levágó és -feldolgozó
q) CSIKÓS	17. szőrme-készítő
r) KÖMŰVES	18. disznópásztor, kondás
s) TIMÁR	19. férfifodrász és -borotváló
t) KANÁSZ	20. nyersbőr kikészítő szakmunkás

(Flóra - József Attila)

"Leikemen szöket, paripán, a képed, epp csak érintven vizeket, médket".

A júliusi keresztrejtvény megfejtése:
1-3, m-19, n-10, o-6, p-8, q-2, r-4, s-20, t-18, d-9, e-14, f-11, g-15, h-17, i-16, j-12, k-1, l-13, m-19, n-10, o-6, p-8, q-2, r-4, s-20, t-18.

MOHÁCS

VÍZSZINTES: 1. Idézet Vörösmarty Mihály egyik történelmi verséből (az első sor, zárt betűk: Y, I, R, G, Ő, G, U, A, R, Á). 13. Rámutatást kifejező szó. 14. Elhantol. 15. Lapunk egyik szerkesztője (visszafelé). 16. Kóstolt. 17. A tartózkodási helyet megjelölő adatok összessége. 18. Áramló víztömeg. 20. -val párja. 22. Káros növény. 24. Lapátokon. 28. Rendbehozó. 29. Olasz pénznem. 30. A fej és a törzs összekötője. 32. A lengyel légforgalmi vállalat (rövid). 33. Azonos nemű szülőknek. 36. M.É. 37. Védkezni. 40. A pápa székhelye (visszafelé). 42. Határozott tiltás. 43. A dűr-skála ötödik hangja. 44. Magyar népi hangszer. 45. Szív betűi keverve. 46. Elrejtőztet figyelés. 49. Ami nem hazugság.

50. Pláne egy nemű betűi. 51. Frissítő. 53. Csík. 57. Felügyelő. 58. A gyengébb nem tagja (visszafelé). 59. Svéd, olasz és luxemburgi autójelzések. 60. A templom 63. Személyes névmás. 66. A hét valamelyik napján. 68. Égitest. 71. Angol méltóság. 72. Anno Domini. 73. Autós csillagtúra (visszafelé). 75. Nem az, hanem ... 76. Koca egy nemű betűi. 77. Túl közel repült a naphoz. 78. Magam. 79. Budapest (rövid). 80. Izmot rögzítő szalag. 81. Esztendő. 82. Lefelé. 83. Borzalmas, undorító. 86. Sértetlen. 87. Egy vagy több gén által meghatározott sajátosság. 89. Ford. 90. Ostoba. 92. Fehér lovon vonult be a Felvidékre. 94. Az egyik szülő (becézve). 96. Híres "rock" énekes volt. 97. Magyar Tudományos Akadémia (rövid). 99. Borralaló (névelővel). 101. Video-tape (rövid). 102. Befelé. 103. Ajtó betűi keverve. 105. Amikor sötét van. 106. Moll jellegű, (egyházi) hangsor. 108. Cserkészterben sokszor használják. 110. Fej. 112. Lapunk egyik szerkesztője. 113. Nagy háziállat. 114. Érintetlenül.

FÜGGŐLEGES: 1. Te meg én. 2. Becézett női név. 3. Kényelmesen. 4. Az égen sokat láthatunk. 5. Gyilkolt. 6. L.T. 7. Tíz évenként ismétlődő. 8. Férfinév. 9. Sportban használatos öltözet (visszafelé). 10. Mato Grosso (rövid). 11. Ritka férfinév. 12. Idő- és helyhatározó. 19. A versidőzet második sora (zárt betűk: M, Y, R, N). 20. Szíj (visszafelé). 21. Gyalogos katona. 23. Ultrarövid elektromágneses hullámok által vezérelt rendkívül pontos időmérő eszköz. 25. Római hatos. 26. Névelő (visszafelé). 27. Az egyik evőeszközzel. 28. A történelmi török hadseregben lévő jól kiképzett katona. 31. Yukon egy nemű betűi. 33. Esztendő (portugálul). 34. Kettős betű (visszafelé). 35. Női név (becézve). 38. Amit mindannyian szívunk. 39. Táplálkozik. 41. Mértékegységekkel összetéve azok milliószorosát jelöli. 47. Elföldel. 48. Valamire figyel. 52. Kopasz. 54. Veder betűi keverve. 55. Nagyon gyors állat. 56. Ilyen az Alföld. 57. Lásd a 57. sort. 61. Tagadás (visszafelé). 62. Tartósító folyadék. 64. Női név. 65. Híres elhalt humorista írónk. 67. Női név. 69. A kén és az ittrium vegyjele. 70. A dűr-skála hatodik hangja. 74. Eredményét. 79. Ruhát javít. 80. Jegyez. 83. Bizalmas, bensőséges. 84. Ő.E. 85. Az argon vegyjele. 86. Koszt. 88. Ok. 91. Ide vándorolt ki a legtöbb magyar. 92. Magyarország egyik megyéje. 93. A hidrogén és a kén vegyjele. 95. ... Nixon. 97. Kebel. 98. A.Ö.Z. 100. Kiejtett betű. 102. Befelé. 104. Jövendő-mondó. 107. Lásd a 70. függőlegest. 108. Kedvező. 109. Ételízesítő. 111. Erdei állat. (GyG)

AZ OLVASÓKTÓL

Kedves Szerkesztőség!

A külföldi születésű tanult ifjúság által az emigráció 30. évében a magyar sajtónak életre keltése csodának számít. — Az ifjú szellemi főknék a nemzeti érdekű munkavállalása nagyrészt a drága Édesanyák érdeme, mert a szülői otthonban nem hagyták kihalni a magyar szót.

Az ifjúság az újságkiadással egyben bebizonyította, hogy az űrségváltásra úgy tudásban, mint nemzeti érzésben, teljesen megérett.

Dukai Takách Gusztáv

Kedves Szerkesztőség!

Ifjúság, erős hit, bátor akarat — előbb-utóbb gyémántot arat.

Isten áldja a tisztos ipart.

Jó munkát,

Medveczki József

Kedves Szerkesztőség!

Megkaptam s nagyon köszönöm a SZÓVAL négy első számát: újságjuk érdekes, tartalmas, szóval szükséges.

Szerény közreműködésül mellékelem egy versfordításomat, fogadják szívesen.

Baráti Üdvözléssel,

Rónai Pál (Nova Friburgo)

(A versfordítás a művészet rovatban található meg).

Kedves Szerkesztőség!

Köszönettel vettem a SZÓVAL negyedik számát is, ami tegnapelőtt futott be. Rem érvendetes, hogy az agyducainkat ismét táplálhatjuk hunnus betűkkel. Meghatónak találok a keresztretjtvényt, persze a cikket is "para chuchu".

Sok sikert kívánok és előre is javulást, ha netán később megbetegednének.

Üdvözléssel,

Ligeti Emil (Petrópolis)

*Ne felejtse el szülőföldjét
és anyanyelvét!*

Magyar folyóiratok:

Élet és Tudomány, Kortárs (Budapest),
Élet és Irodalom (BP), Nemzetőr (München),
Új Látóhatár (München), Irod. Újság (Párizs)
és még száz kitűnő szaklap

LIVRARIA D. LANDY - Tel: 255-3272
Rua 7 de Abril, 252 - 5º andar

MAGYAR KOLONIA

HÍREK

JÚLIUS 7: A Brazíliai Református Keresztény Egyház hagyományos, és MINDENKOR négy órakor a templomi istentisztelettel kezdődő Kolóniális Üsszejövetelén július hó 7-én az Alsóteremben folytatódó műsor keretében élvezettel hallhatták a jelenlévők Hársi Ernő által előadott szebbnél-szebb magyar költeményeket.

Ezután Mohai Szabó Béla hangszalagról bemutatta Bartók Bélának egyik legnépszerűbb alkotását, az "Este a Székelyeknél" c. zenejelenetet, majd ugyancsak ő vetítettékkel kísért előadást tartott Brazília egyik legmagasabb hegytömbjéről és az azt körülvevő mesébe illő Nemzeti Parkról.

(Mohai Szabó Béla)

JÚLIUS 25: Az MHBK Üsszejövetelén a magyar bencések "Szent Gellért" kolostorának vendégszeretetét élvezte. A házigazda szerepét betöltte Ft. Dr. Gácsér Imre felkérésre nemcsak nagyon érdekes, de rendkívül értékes előadást tartott a São Paulóban élő, s nagy számban megjelent Bajtársak számára a Bencés Rendnek az ezeréves magyar életben betöltött szerepéről.

A jelenlévők sok olyan dologról hallhattak a Rend múltbani és jelenkori szerepét illetően, melyekről eddig nem volt tudomásuk, vagy csak nagyon hiányos képzetük volt. Hallhattak nemcsak arról a nagy és jelentős szerepről, amit maga a Rend, mint olyan és ennek kiváló tagjai a nemzetünk történelmében a nemzeti öntudat ébrentartásában, a testvéri megbékélés, a tudományok és a nemzeti élet egyéb síkján betöltöttek.

De többek között azt is megtudhatták, hogy a magyar Bencés Rend nemcsak a nemzetünk életében játszott mindenkor jelentős szerepet, de tekintélye a nyugati világ nemzetei között is olyan nagy, hogy valamennyi ország három legelső Bencés Rendjébe van.

Sok és érdekes dolgot lehetne ezzel az előadással kapcsolatban elmondani és reméljük, hogy részleteket még olvashatunk magától az előadótól, Gácsér Ft. Úrtól. (MSzB)

BORBÉLY LÁSZLÓ

Hűtőszekrény, mosógép és háztartási gépek javítása, festése és felújítása.

R. Frederico Abranches, 118 - Tel: 220-0305

AUGUSZTUS 2: A lapai Magyar Református Egyház szokásos első-vasárnapi műsorán a "SZÓVAL" Szerkesztősége tartott kulturális előadást. Bevezető beszédében Reisch György főszerkesztő ismertette a lap megalakulásának történetét. Szabó László, Hársi Ernő és Lajtváry Dani szerkesztők folytatták az előadást, ki-ki a saját rovata — művészet, tudomány, eserkészlet, — keretében.

Szabó László Flórián Tibor, Sík Sándor, Ady Endre és Illyés Gyula verseit olvasta föl a hallgatóságnak. Hársi Ernő a lemezjátékos technika legújabb eredményeit ismertette, — míg Lajtváry Dani Bodnár Gábor főszerkesztő legutóbbi körlevelét tolmácsolta.

Reisch György külön kihangsúlyozta az olvasók aktív közreműködésének fontosságát és a magyarság támogatását kérte a lap részére a jelenben és jövőben is. Reméljük, ezt meg is kapjuk. Köszönjük! (Sz. L.)

A "SZÓVAL" Szerkesztőségébe a magyar kolónia egy igen jelentős kezdeményezéséről érkezett hír:

*

A kolónia tagjai közül az aktívabbak egy régóta nélkülözött intézmény, egy "Magyar Ház" létesítését tervezik. Ez a "Magyar Ház" hivatva volna kielégíteni a São Paulo-i magyarság kulturális, társadalmi igényeit. Hajtékot adna a magyar egyesületeknek, mozgalmaknak, tanfolyamoknak, magyar iskolának. Kulturális programok megrendezésére is módot nyújtana. Biztosítaná az idősebb-, és fiatalabb korosztály szórakozási lehetőségét is (kártyázás, vetítés, zene).

A világ sok részén vannak már Magyar Házak: New Yorkban, Torontóban, Caracasban. Olyan helyeken is, mint pl. Düsseldorf, ahol a magyar kolónia regisztrált létszáma nem éri el az 500 főt sem. Mindenütt összetartják és dinamizálják az idegenbe szakadt magyarságot. Az ötlet tehát nem új, a múltban egyébként történtek már kísérletek egy ilyen létesítmény megvalósítására, — sajnos eredmény nélkül. Most megvan a remény arra, hogy a São Paulo-i kolónia kor-, vallás és politikai rétegeződésre való tekintet nélkül, széles alapokra helyezett összefogása megvalósítja a régen áhított Magyar Házat. A kezdeményezés bejelentése az aug. 16-i Szent István napi Ünnepek keretében megtörtént. A terv gyakorlati megvalósításával kapcsolatos fejleményekről a kolónia a SZÓVAL által is, állandó tájékoztatást kap.

A magunk részéről szinte szívvel kívánunk teljes sikert a lelkes ifjú-, és kevésbé ifjú kezdeményezőknek, hogy végre ez a jelentős São Paulo-i magyar kolónia is tétő alá hozzon egy olyan közös otthont, ahol a

magyar, származásához hűen, ápolhatja nyelvét és kultúráját, de ugyanakkor kielégítheti a szórakozási igényeit is. (Csak zárójelben jegyezzük meg, hogy a létesítendő Magyar Házban egy magyaros ételleket felszolgáló büfé fenntartása is tervbe van véve. (E.T.)

KÉRÉS

(Elhangzott 1981. augusztus 6-án d.u. a magyar nő-egyesületek ismert és közkedvelt tagjánál, Németh Manyi úrhölgy lakásán, az ott rendezett teán:)

(Kun Tamásné)

Az Összejövetel célja: erkölcsi és anyagi segítségnyújtás minden magyar nemzeti célt szolgálóknak. Az Összefogás fontossága közös erőfeszítésre. Ne válasszon el minket a különböző -izmusok korlátoltsága, emberi gyengeségeink, hiúságunk, egyéniségünk érvényre-juttatása.

Keressük, ami közös bennünk. Egy halálra gyötört ország fiai vagyunk, mindenkire szültségek van. Ne felejtsek el, mit Szent-chenyi mondott: "Oly kevesen vagyunk, hogy nekünk még az apa-gyilkosnak is meg kell bocsájtani".

Segítsenek fiatalságunknak. Meghatottan veszem kezembe újságjukat. "Szóval", ez a neve. És mégis mennyi tett áll mögötte. Bűszkék vagyunk rájuk, de ez nem elég. Segítsék őket anyagilag. Rendeljük meg lapjukat, hiszen a mi gyermekeink írják! Hirdessünk e kis újságban. Igazán olcsó. Egy cm Cr\$ 200,00. És magyar nyelvűnkéről van szó. Gyermekeink ápolják, de ha nem segítjük őket, kedvüket veszítik. Érezniük kell tettségük nagyságát, fontosságát.

Magyar anyák, a Ti nevelésetek' dicsérei minden sor. Legyetek hű segítőtársai fiatal-ságunknak. Tettetek jutalma a jól végzett munka öröme.

Befejezésül Vörösmarty-t hívom segítségül, nála szebben, tömörebben nem fejezte még ki senki az emberi élet célját:

"Mi dolgunk a világon? Küzdeni / Erőnk szerint a legnemesbekért. / Előttünk egy nemzetnek sorsa áll. / Ha azt kivittuk a mély süllyedésből, / S a szellemi harcok tiszta sugaránál / Olyan magasra tettük, mint lehet, / Mondhatjuk, tévén őseink porához: / Köszönjük élet áldomásodat, / Ez jó mulatság, férfimunka volt".

(Gondolatok a könyvtárban)

Hálás szívvel és meghatottan gondolunk a magyar hölgyek kezdeményezésére!

A nők fontos küldetése jut eszünkbe (akár a Bibliára gondolunk — akár a magyar történelemre, amely bőséggel teremtette a hősnőket (szentjeink, Zrínyi Ilona, Eyrí Nők, stb.)

E mostani "hadított" egy kis része a magyarság heroikus fennmaradási küldetelmének. További sok ötletet kívánunk! Köszönjük!

Riói misszióknk

A "SZÓVAL" Szerkesztősége megkezdte magyar misszióját, mellyel célul tűzte ki a magyarul tudók megkeresését, aktivizálását.

Júli. 24-25-26-án, első útunk Rio de Janeiroba vezetett. A Szerkesztőség három tagja képviselte a "SZÓVAL"-t: Reisch György, Szabó László és Gyuricza Gábor.

PÉNTEK: Dr. Taubinger István várt minket. Azon melegében meg is kezdtük szolgálatunkat. Aszmann Ferenchez mentünk, aki első pillanattól egyik riói pillére a lapnak. Ezúttal is egész estét betöltő programmal várt bennünket, kedves feleségével együtt. Lakásukba lépve szinte tárlaton, kiállításon éreztük magunkat. Az asztalnyi érem-gyűjtemény pedig azt hirdette, hogy a karriert befutott honfitársaink közé tartozik vendéglátónk. Annál jobban esett az a gondos törődés, mellyel az első perctől figyelni és támogatja munkánkat. Az est folyamán rengeteg "profi" jótanácsot kaptunk tőle, mint egykori szerkesztőtől és lap-kiadótól; s minden szavában érezhettük a magyarságért való aggodalmat s a nyelvünk iránti nagy szeretetet. Új ismeretségekkel is gazdagodtunk, pl. az igen lelkes Csermelyékével, meg a jelenlegi, vagy volt cserkészekével. Az éjbenyúló beszélgetés után megköszönve Aszmann Ferenc (és Egon fia) vendéglátását, a "SZÓVAL" érdekében tett komoly, sokoldalú segítségét, szállásadónkhoz, Dr. Taubinger Istvánhoz mentünk, ahol három óráig tartó beszélgetés után, már javában az új napban, hajtottuk álomra fejeinket.

SZOMBAT: "Interkolóniális-ankét"-ot — 4 órakor — istentisztelet előzte meg a német ev. egyház templomában. A kis magyar közösség misztikus felhomályban hallgatta az igehirdetést, ugyanis az egész épületben nem volt áram. No, de az ámen-re a fény is megjött... Tehát, 5 órakor a Tanácsteremben elkezdhetjük az ankétot. Nem csak mi ismerhettünk meg új arcokat, honfitársakat, de a kolónia "törzstagjai" is rég', vagy ritkán

Halálozás

- KOVÁCS LÁSZLÓNÉ, sz. GÁL FRANCISKA, aug. 19-én tragikus hirtelenséggel elhunyt, 76 éves korában. Gyászolják: családja, barátai és ismerősei.
- SZABÓ GIZELLA, folyó hó 15-én, 95 éves korában, visszatért az Örökélet Urához. Gyászolják: a Losonczy család, rokonai és ismerősei.

Áldottak legyenek a hazatértek! Béke nekik!

megjelenő, magyarul igen jól beszélő sors-társakat fedezhettek föl nagy örömmel, pl. Benedek István, Ledniczky János, stb. Nem voltunk túl sokan, de nem a nem-jelenlevők miatt szomorkodtunk, hanem azoknak örültünk, akik ott voltak. Ők voltak a boldogító-TÉNY! Képviseletette magát az idősebb korosztály is, pl. Gaál Ilona, Dr. Valent Ernő és Dr. Dömötör Miklósék. Az ankét 5-től 7-ig tartott, de a Szerk. tagjai még 3/4 8-kor is ott beszélgettek a legkitartóbb résztvevőkkel, akik közül pl. Barabás Pál szenvedélyes, aggodó hangon hívta föl a szerkesztők figyelmét az erdélyi magyarság sorsára.

Az ankét után Dömötör Gábor és Margó hívták meg a "szóvalosok" kis csapatát vacsorára, s — éjfélig tartó — beszélgetésre.

VASÁRNAP: Dr. Taubinger Istvánnal töl-töttük. Jelentős munkájából, a 12 részből álló diákepekkel illusztrált és hangsza-lagra vett, "Magyar történelem"-ből hall-gattunk, néztünk részleteket. A 3,5 év munkája nem volt hiábavaló! Most már egy igen jó és alapos történelem feldolgozás áll az érdeklődők rendelkezésére nála — a modern didaktika módszereivel. "Harag és részrehaj-lás nélkül", igaz-magyaron.

Hazafelé már az eredményekkel jöttünk: lelkünkben élményt, táskánkban pedig 400 riói magyar címet hoztunk. Gyönyörű eredmény! M e g é r t e ! (h -y)

KERESEK valakit, aki szerény díjazás elle-nében, hetente egyszer, vagy kétszer délután elkísérne bankba, ill. supermercadóba.

Elfoglaltság kb. 2 óra hossza. Megbeszélés először telefonon, majd szemé-lyesen — délelőtt 11-től este 8-ig.

TEL: 211-8285 — ABONYI MIKLÓS NÉ

OLVASSA, TÁMOGASSA LAPUNKAT !!

SZÓVAL,

Rua Sergipe, 270
01243 - SÃO PAULO - SP
Tel: 256-1241

SZERKESZTŐSÉG:

Reisch György (főszerkesztő)
Hársi Ernő, Szabó László,
Bálint Emese, Gyuricza Gábor,
Lajtaváry Dani, Fenyvesi Ági

A névvel ellátott cikkek nem feltétlenül azonosak a Szerkesztőség véleményével.